

Президенту України
ПОРОШЕНКУ П.О.

Прем'єр – Міністрові України
ЯЦЕНЮКУ А.П.

Голові Верховної Ради України
ГРОЙСМАНУ В.Б.

ЗВЕРНЕННЯ
щодо недопустимості руйнування фінансової основи місцевого
самоврядування в Україні.

Ухвалені Верховною Радою України закони «Про Державний бюджет України на 2015 рік» та «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» (щодо реформи між бюджетних відносин), які ставили за мету децентралізацію повноважень органів місцевого самоврядування, насправді створили ситуацію, коли надані державою громадам додаткові повноваження виявилися непідкріпленими фінансовою базою місцевих бюджетів.

За місцевими бюджетами дійсно закріплено частину нових надходжень, а також відсотки відрахувань податків, які зараховувалися до держбюджету. Але водночас збільшуються частки відрахувань в центр платежів, які переважно залишалися на місцях: податку на доходи фізичних осіб, рентної плати за користування надрами. Так, прогнозовані втрати міського бюджету від зменшення нормативу зарахування податку на доходи фізичних осіб у 2015 році не покриє передбачені відрахування до міського бюджету 10% податку на прибуток підприємств та зарахування до місцевих бюджетів акцизів не компенсують їхніх втрат від зменшення відсотку відрахувань податку на доходи фізичних осіб.

В той же час за громадами закріплюється величезний обсяг нових видатків, зокрема в галузі освіти, охорони здоров'я, культури, збереження культурної спадщини, дорожнього та житлово – комунального господарства. Передбачені обсяги освітньої медичної субвенцій та субвенції на підготовку робітничих кадрів не забезпечують у повному обсязі потреби місцевих громад у здійсненні повноважень органів місцевого самоврядування в цих сферах.

Зміни щодо джерел фінансування дорожнього господарства (переведення видатків на розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування зі спеціального до загального фонду) значно погіршить фінансування дорожньої галузі. Це означає, що невикористанні залишки бюджетних коштів, передбачених на утримання доріг загального значення,

наприкінці бюджетного року будуть списуватися в держбюджет, а не переходити на наступний бюджетний рік, як зараз. Враховуючи проблеми, які держава має в останні роки з обслуговуванням платіжних доручень розпорядників коштів, особливо наприкінці бюджетного року, галузь щороку може втрачати величезний обсяг невикористаного фінансового ресурсу на утримання доріг.

Відповідно до ухваленого Закону України "Про внесення змін до Бюджетного кодексу України" (щодо реформи міжбюджетних відносин)" видатки на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання доріг місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах з розряду субвенції з державного бюджету, яка щорічно затверджується Законом про Державний бюджет, переведено до розряду необов'язкових видатків місцевих бюджетів: «видатків, які можуть здійснюватися з усіх місцевих бюджетів». Виникає сумнів, що кожний місцевий бюджет забезпечити пропорційне у порівнянні з іншими бюджетами фінансування ремонту комунальних доріг, а нові джерела наповнення місцевих бюджетів забезпечать хоча б мінімальні потреби в цих та інших важливих видатках.

Фактично, зміна джерела фінансування комунальних доріг з субвенції з держбюджету, джерелом якої були акцизи і мита на нафтопродукти і автомобілі, на акцизний податок з реалізації через роздрібну торговельну мережу пива, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, нафтопродуктів, біодизелю та скрапленого газу робить стан доріг в населених пунктах залежними від обсягів купівлі населенням алкогольних та тютюнових виробів.

У 2015 році місцеві бюджети позбавлені такого потужного інструменту розвитку місцевих громад, як Державний фонд регіонального розвитку. Обов'язковість передбачення в держбюджеті видатків на державний фонд регіонального розвитку визначена Бюджетним кодексом - не менше 1 відсотка прогнозного обсягу доходів загального фонду проекту Державного бюджету України на відповідний бюджетний період (стаття 42-1). Замість цього в державному бюджеті передбачені «Державні капітальні видатки, що розподіляються Кабінетом Міністрів України» у сумі 4,5 млрд. грн.

Механізм підготовки, оцінки та відбору інвестиційних програм (проектів), що можуть реалізуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку є чітко визначений (ПКМУ від 4 липня 2012 р. № 656). Щодо "державних капітальних видатків" такого механізму немає. Якщо у першому випадку кошти б розподілялися за чіткими критеріями за участю регіонів, то в другому є ризик, що вони будуть розподілятися не прозоро за неіснуючим та незрозумілим механізмом.

Законом України "Про Державний бюджет України на 2015 рік" не передбачено компенсацію за пільговий проїзд всіма видами транспорту для пенсіонерів, ветеранів війни і праці, дітей війни, жертв політичних репресій та нацистських переслідувань, колишніх в'язнів концтаборів. При цьому, у бюджеті на 2015 рік так і не знайшла відображення адресна грошова допомога,

яку анонсував уряд як компенсацію за скасовані пільги. Це, безумовно, викличе соціальну напругу серед вищезазначених верств населення.

З метою забезпечення мінімальної потреби органів місцевого самоврядування у здійсненні ними передбачених законами повноважень, недопущення руйнування фінансової бази місцевих громад, просимо розглянути можливість внесення наступних змін до бюджетного законодавства та Державного бюджету на 2015 рік:

1. Залишити податок з доходів фізичних осіб у розпорядженні місцевих бюджетів у повному обсязі.

2. Здійснити перерозподіл окремих видатків місцевих бюджетів на користь місцевих громад, а саме:

зменшити видатки на фінансування статей, які є непершочерговими в умовах дефіциту коштів державного бюджету та скорочення видатків на соціальну сферу і видатків, які не відповідають тенденції скорочення кількості державних органів, їхніх функцій та чисельності працівників:

- КПКВК 0111090 «Висвітлення діяльності Верховної Ради України через засоби телебачення і радіомовлення та фінансова підтримка видання газети "Голос України" і журналу «Віче» на суму 7,778 млн.грн.;

- КПКВК 0301010 «Обслуговування та організаційне, інформаційно-аналітичне, матеріально-технічне забезпечення діяльності Президента України та Адміністрації Президента України» на суму 120,314 млн.грн.;

- КПКВК 0301060 «Фінансова підтримка санаторно-курортних закладів» на суму 10,0 млн.грн.;

- КПКВК 0301170 «Надання медичних послуг медичними закладами» на суму 100,0 млн.грн.;

- КПКВК 0301080 «Фундаментальні і прикладні розробки та дослідження у сфері державного управління, стратегічних проблем внутрішньої і зовнішньої політики та з питань посередництва і примирення при вирішенні колективних трудових спорів (конфліктів)» на суму 21,983 млн.грн.;

- КПКВК 0411010 «Обслуговування та організаційне, інформаційно-аналітичне та матеріально-технічне забезпечення діяльності Кабінету Міністрів України» на суму 50,0 млн.грн.;

- КПКВК 0651010 «Здійснення правосуддя Вищим спеціалізованим судом України з розгляду цивільних і кримінальних справ» на суму 10,645 млн.грн.;

- КПКВК 0701010 «Здійснення правосуддя Вищим господарським судом України» на суму 4,771 млн.грн.;

- КПКВК 0751010 «Здійснення правосуддя Вищим адміністративним судом України» на суму 8,480 млн.грн.;

- КПКВК 0801010 «Забезпечення конституційної юрисдикції в Україні» на суму 5,538 млн.грн.;

- КПКВК 0901010 «Здійснення прокурорсько-слідчої діяльності, підготовка та підвищення кваліфікації кадрів прокуратури» на суму 1 298,277 млн.грн.;

- КПКВК 1001010 «Керівництво та управління діяльністю органів внутрішніх справ» на суму 96,591 млн.грн.;

- КПКВК 1001050 «Забезпечення захисту прав і свобод громадян, суспільства і держави від протиправних посягань, охорона громадського порядку та протидія незаконній міграції» на суму 3 546,901 млн.грн.;

- КПКВК 1001080 «Підготовка кадрів для органів внутрішніх справ вищими закладами освіти III і IV рівнів акредитації» на суму 135,149 млн.грн.;

- КПКВК 1001100 «Медичне забезпечення працівників, осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ» на суму 120,992 млн.грн.;

- КПКВК 6601020 «Державна охорона органів державної влади та посадових осіб» на 123,662 млн.грн.;

- КПКВК 2501040 «Прикладні наукові та науково-технічні розробки, підготовка наукових кадрів у сфері соціальної політики, промислової безпеки та охорони праці» на 8,874 млн.грн.;

- КПКВК 3301020 «Прикладні дослідження і розробки у сфері доходів і зборів та фінансового права» на 5,027 млн.грн.;

- КПКВК 3301030 «Підвищення кваліфікації у сфері фіскальної політики» на 9,943 млн.грн.;

- КПКВК 1206010 «Керівництво та управління у сфері туризму та курортів» на 0,649 млн.грн.;

- КПКВК 3601010 «Керівництво та управління у сфері юстиції» на 447,393 млн.грн.

Зекономлені кошти у сумі 6 122,322 млн. грн. пропонуємо перерозподілити на:

- освітню субвенцію місцевим бюджетам;
- медичну субвенцію місцевим бюджетам;
- адресну грошову допомогу громадянам, як компенсацію за скасовані пільги, зокрема безоплатний проїзд усіма видами транспорту;
- на забезпечення діяльності Національної гвардії України та Збройних сил України.

3. Поновити інструмент фінансування утримання доріг в населених пунктах, який діяв до 2014 року включно, а саме, викласти статтю 69¹ Бюджетного кодексу України у наступній редакції:

"Стаття 69¹. Доходи спеціального фонду місцевих бюджетів

1. До надходжень спеціального фонду місцевих бюджетів належать:

2) збір за першу реєстрацію транспортного засобу, що зараховується у розмірі: 30 відсотків - до бюджету Автономної Республіки Крим і обласних бюджетів та 70 відсотків - до бюджету міста Сімферополя і бюджетів міст - обласних центрів у разі реєстрації транспортних засобів на території цих міст; 50 відсотків - до бюджету Автономної Республіки Крим і обласних бюджетів та 50 відсотків - до міських, селищних і сільських бюджетів у разі реєстрації транспортних засобів на відповідній території; 60 відсотків - до бюджету міста Києва і 40 відсотків - до обласного бюджету Київської області у разі реєстрації транспортних засобів у місті Києві; 100 відсотків - до бюджету міста Севастополя у разі реєстрації транспортних засобів у місті Севастополі;

2) субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах», із одночасним внесенням змін до статей 30,91,97 Бюджетного кодексу України та поновлення статті 1031 попередньої редакції кодексу.

4. Зменшити видатки по КПКВК 3511090 «Державні капітальні видатки, що розподіляються Кабінетом Міністрів України» на суму 4 500 000 тис. грн. та збільшити видатки по КПКВК 3511460 «Державний фонд регіонального розвитку» на зазначену суму.

Крім того, пропонуємо статтю 20 Закону України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» викласти у наступній редакції:

«Встановити, що видатки Державного фонду регіонального розвитку розподіляються з дотриманням таких критеріїв розподілу між Автономною Республікою Крим, областями та містами Києвом і Севастополем:

20 відсотків коштів – відповідно до показника валового регіонального продукту в розрахунку на одну особу. Розподіл цих коштів здійснюється наступним чином:

- 50% - для регіонів, у яких валовий регіональний продукт на одну особу менше 75 % середнього показника по Україні;
- 30% - для регіонів, у яких валовий регіональний продукт на одну особу від 75% до 90 % середнього показника по Україні;
- 20% - для регіонів, у яких валовий регіональний продукт на одну особу більше 90 % середнього показника по Україні;

Запропонований механізм дасть можливість регіонам з низьким рівнем розвитку наздогнати регіони – лідери, а розвиненим регіонам – далі підвищувати рівень соціально – економічного розвитку. Важливо, що розподіл коштів практично не буде залежати від кількості населення, що проживає в регіоні.

5. Віце - прем'єр – міністру з питань регіональної політики зобов'язати районні державні адміністрації виділяти в 2015 році трансферти в обсязі не меншому ніж в 2014 році на фінансування закладів дошкільної освіти, культури та делеговані повноваження з державного управління.

5.1. Розробити законопроект щодо надання містам районного значення статусу обласного значення, що сприятиме позитивному ходу реформи місцевого самоврядування. Формування в кожному районі інфраструктури об'єднаних громад і процесу приєднання сільських територій.